

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Владимир Досев
Икономически университет – Варна

за конкурс за заемане на академична длъжност *професор*
на Софийския университет „Св. Климент Охридски”

1. Обща информация:

Със заповед N: РД 38-624 от 21. 10. 2019 г. на ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски” и по предложение на факултетния съвет на Факултета по славянски филологии (протокол N:9 от 15. 10. 2019 г.) съм включен като външен член в научно жури за провеждане на конкурс за *професор* по професионално направление 2.1. Филология (Българския език – социолингвистика). На първото си заседание научното жури реши аз да изготвя становище. Доцент съм по професионално направление 2.1. Филология, *Общо и сравнително езикознание* (приложна лингвистика – български език). Преподавател съм в катедрата по „Славянски езици” на Департамента по езиково обучение при Икономически университет – Варна.

Становището ми е изготвено съгласно *Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ.*

2. Данни за конкурса:

Конкурсът за *професор* по професионално направление 2.1. Филология (Българския език – социолингвистика) е обявен в *Държавен вестник*, бр. 56 от 16. 08. 2019 г. Конкурсът е за нуждите на катедра „Български език и специализирано обучение на чужденци” при ДЕО на СУ „Св. Климент Охридски”.

По конкурса е кандидатствал само един кандидат – доц. д.ф.н. Красимир Стоянов.

3. Кандидат по конкурса:

Красимир Манолов Стоянов е завършил *Българска филология* и втора специалност *Френски език* в СУ „Св. Климент Охридски”. Ползва английски, френски и руски езици. Професионалният му път започва като учител по БЕЛ в 46-то СОУ „Константин Фотинов”. От 1982 г. до момента е преподавател по български език на чужденци в Департамента по езиково обучение към СУ „Св. Климент Охридски”. Изнасял е лекции във Франция (Нант) и в Турция

(Истанбул). В периода 1980-1990 г. работи и като журналист на свободна практика към програма „Христо Ботев” (Радио София).

Красимир Стоянов защитава дисертационен труд през 1997 г. и получава докторска степен по специалност *Български език*. През 2003 г. се хабилитира като доцент по 2.1. Филология, а през 2018 г. получава и научната степен *доктор на филологическите науки*.

Доц. Стоянов заема и редица административни и обществени длъжности. Ръководител е на Научната лаборатория по приложна лингвистика в ДЕО за периодите 2005-2009 г. и 2016-2018 г. От 2016 г. до момента е председател на Общото събрание на ДЕО. В периода 2009 – 2010 г. е медиен експерт към Съвета за електронни медии. От 1996 г. до момента е член на ръководството на Международното социолингвистическо дружество, а от 2005 г. е член на ръководството на секция „Филологически науки” в Съвета на учените в България.

4. Количествена и качествена характеристика на представените по конкурса научни трудове

На първо място ще изкажа незадоволството си от разхвърления начин, по който бяха предоставени пред членовете на научното жури трудовете по конкурса. Това определено затрудни и забави работата ни.

В конкурса доц. Стоянов участва със следните публикации, които не са участвали по предходни процедури за придобиване на научна степен или длъжност:

- ✓ 1 монография;
- ✓ 4 студии;
- ✓ 18 статии (една под печат);
- ✓ 1 учебно пособие.

Най-общо научните интереси на доц. Стоянов обхващат проблематика, свързана със социолингвистиката, историята на българското езикознание, медийната реч и обучението по български език за чужденци. Една от студиите е написана на английски, а друга – на френски език, като и двете са публикувани в престижни чуждестранни издания.

4.1. Общи данни за монографичния труд

По конкурса доц. Стоянов кандидатства с монографичен труд, озаглавен „Езиковедите българисти през първото десетилетия на социализма (1944 – 1954) (Принос към историята на българското езикознание)”. Монографията е с общ обем от 243 стр. (15 стр. приложения). Библиографията е изключително обемна, не е номерирана, но е разположена на 25 страници, като включва и заглавия на английски, френски и руски езици. Самият монографичен труд се състои от увод, 9 глави и изводи.

4.2. Значимост на разглежданата в монографията проблематика

Считам, че разглежданата в монографията проблематика е значима и актуална за съвременната ситуация. В години, когато се говори за все по-голяма функционална неграмотност на учениците и за увеличаващ се брой неговорещи български език първокласници, темите, свързани с развитието на българския книжовен език и социолингвистическата ситуация в страната ще стават още по-актуални.

4.3. Структура и съдържание на монографичния труд

В увода на монографичния труд е изказана целта на изследването: „цел на анализа в настоящето изследване е да се разкрият приносните моменти от резултатите на изследователските усилия на една необичайна по характера на творческото си призвание и всеотдаденост национална школа езиковеди, която приобщи българската езиковедска мисъл към световната лингвистична наука” (стр. 19). Според доц. Стоянов идея на проекта е да „проследим пораждането, развитието и осъществяването на творческите замисли в езиковедското дело при така сложилите се политически условия на първото следвоенно десетилетие. Това означава да търсим отговори на въпросите кое предполага и налага избора на провежданите изследвания в конкретната езикова проблематика; какъв е подходът и методологията на набелязаните проучвания; каква е обществената среда и как кореспондира тя с изследователските намерения; доколко и кога са позволени отклонения от политически наложената идеология; какви са взаимовръзките в този исторически момент между тоталитарния модел на управление и управлението на научната дейност; в какво се изразява стойността на лингвистичната наука и нейната ценност в плановете за осъществяване на едностранния модел на управление на тоталитарната държава” (пак там). За изпълнението на поставената си цел авторът използва социолингвистическия подход. Както отбелязва в предговора на изданието акад. Виденов, прави впечатление широката обществена панорама, на фона на която се разглеждат научните търсения на нашите езиковеди през този период. Монографията разглежда някои от най-важните проблеми за езиковедската наука през тези 10 години – принудителното цитиране на комунистическите вождове от български учени с европейски закалка, препирните по правописната реформа, ужаса и объркването след разгромяването на псевдоучението на Н. Я. Мар. Изводите, направени в края на монографията, са коректно формулирани и обобщават резултатите от проведеното изследване. Според доц. Стоянов книжовният език през този период се натовазва с несвойствени функции и се възприема като средство за налагане на комунистическата идеология в Източна Европа. За съжаление, такова разбиране предполага „отношения на слугуване на науката и нейните субективни фактори на целите и амбициите на политическата власт, упражнявана в държавата” (стр. 195). Независимо от изключително трудните

условия през разглеждания период постиженията на българските учени са наистина безспорни. Провеждането на правописната реформа е само едно от многобройните доказателства за това. Друго такова доказателство е създаването на научни школи, на плеяда учени с изключителни качества, утвърдени с трудовете си в европейската езиковедска наука. Постиженията на българските учени, работили в тези 10 тежки години, се дължат на изключителния им талант и сила да отстояват научната истина.

Разглежданият монографичен труд е приносен за българското езикознание в няколко отношения. От една страна, това изследване ясно доказва огромното влияние на държавната политика върху работата на българските езиковеди в този преломен период, а от друга – тяхната сила и талант при тези условия да защитят научната истина. Въпреки тоталното им идеологическо обвързване със сталинизма, българските учени успяват да създадат и утвърдят сериозна научна основа на българското езикознание и създават впечатляващ научен колектив, доказал се с високите си постижения и последователите си и през следващите десетилетия. Научен принос е и представянето на някои увлечения в езиковедските усилия през този период да бъдат доказвани и защитавани идеологически предпоставени тези, диктувани от политическите амбиции на държавната власт. Приносно е и представянето на заемането на чуждестранни методи, научни тезиси и подходи, както и опитите (понякога и съвсем безкритични) за употребата им в българската езиковедска наука. Разглежданите статии и студии по конкурса също имат различни приноси за българската лингвистика, както по отношение на предлаганите нови и атрактивни методи за преподаване на български език за чужденци, така и по отношение на социолингвистическия подход при анализирането на медиен текст.

5. Други:

Доц. Стоянов е съосновател и член на Международното социolingвистическо дружество. Съавтор е в осъществен международен проект с участието на Университета в Нант. Доц. Стоянов е ръководил един успешно защитил докторант.

6. Заключение:

Всичко казано до тук ми дава основание да подкрепя представената кандидатура. Ще гласувам с ДА за заемането от Красимир Стоянов на академичната длъжност *професор* по 2.1. Филология.

22. 12. 2019 г.

Варна

Подпис:

/доц. д-р Владимир Досев/